

Utrecht Sport

De Utrechtse sportvisie, op weg naar 2020

0. Een visie op de sport in Utrecht

Deze Utrechtse sportvisie is het resultaat van initiatief vanuit 'het veld'. Het coalitieakkoord *Utrecht maken we samen* (2014–2018) bood weinig informatie over sport. Kon de nieuw aangetreden wethouder voor sport, Paulus Jansen, daarom met een visie komen? Aldus de vraag van de Utrechtse sportwereld. De wethouder legde de bal terug bij de vertegenwoordigers van de sport; hij vroeg hen met een voorzet te komen voor een sportvisie. Een visie als actualisering van – en aanvulling op de sportnota 2011–2016 *In Utrecht staat jouw talent centraal*.

Zo werd deze visie een coproductie van de Utrechtse sportwereld en de gemeente. De visie is geschreven in de wij-vorm. "Wij" zijn deze vier organisaties:

- Vereniging Sport Utrecht (VSU), die de belangen van de georganiseerde sport behartigt.
- Stichting Harten voor Sport, de Utrechtse organisatie voor sporten en bewegen in de buurt.
- Studentensportraad en de Utrechtse Studenten Sportstichting Mesa Cosa.
- Gemeente Utrecht.

Ieder van deze vier organisaties heeft eind 2014 een bijeenkomst belegd om input te krijgen van de achterban: de (studenten-)sportverenigingen, partnerorganisaties en sleutelfiguren uit de Utrechtse sportwereld. Deze bijeenkomsten leverden de thema's op die in deze visie worden uitgewerkt. Dit zijn:

1. Multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties en 'eigenaarschap' van gebruikers.
2. Vitale sportaanbieders
3. Anders georganiseerd sporten
4. Sportende jongeren, gezonde jongeren
5. Studentensport in ontwikkeling
6. Sporten en bewegen naar vermogen
7. Topsport, talentontwikkeling en evenementen
8. Sporten en bewegen in de openbare ruimte

In deze visie nemen we niet het hele Utrechtse sportbeleid, zoals dit vastligt in de nota *In Utrecht staat jouw talent centraal*, op de schop. Ons doel is het sportbeleid tegen het licht te houden en het, alleen waar nodig, toe te spitsen op actuele kansen, vraagstukken, inzichten en problemen. In elk van de acht hoofdstukken beschrijven we actuele ontwikkelingen, formuleren we ambities en benoemen we een aantal acties voor de komende jaren. Het gemeentelijke aandeel hierin wordt uitgewerkt in de programmabegrotingen van de komende jaren. Bij de Voorjaarsnota 2016 kan de gemeenteraad een voorstel tegemoet zien voor bijstelling en aanscherping van de sportbeleidsdoelen in de programmabegroting – en de indicatoren en budgetten voor deze beleidsdoelen.

Tot slot van deze inleiding formuleren we onze visie op de sport in Utrecht in 2020:

In 2020 kan iedere Utrechter, van peuter tot 70-plusser, sporten op een manier die past bij zijn of haar ambities, wensen en mogelijkheden. Utrecht kent een rijk geschakeerd sportaanbod en uitstekende voorzieningen voor sportbeoefening. Talentvolle sporters krijgen mogelijkheden om zich tot topsporter te ontwikkelen. De Utrechtse sportverenigingen zijn vitaal en draaien op een grote inzet van vrijwilligers. De verenigingen spelen een grotere rol in het beheer van hun accommodatie (zelfbeheer en medebeheer). Een flink aantal verenigingen levert een bijdrage aan sportdeelname door bewoners met beperkte mogelijkheden. Onze stad kent een bloeiende wijksportcultuur met *streetcourts*, *playgrounds* en andere buurtlocaties waar je (ook) kunt sporten. Buurtsportcoaches en 'combinatiefunctionarissen' (die actief zijn in sport, onderwijs en wijk) stimuleren steeds meer kinderen, jongeren en volwassenen tot sportdeelname en ontwikkelen samen met hen nieuwe vormen van sportbeoefening in groepsverband. De studentensport bloeit onder het motto "wie fit is, denkt beter" en biedt mogelijkheden voor topsport en recreatiesport. De stedelijke omgeving is optimaal 'beweegvriendelijk', doordat we bij de (her)inrichting van buurten en infrastructuur meer aandacht hebben voor gezondheid-bevorderende en sportieve activiteiten in de openbare ruimte.

Als bijlage binnen dit document is een financiële paragraaf toegevoegd die visualiseert hoe de beschikbare budgetten voor Sport ingezet worden. Een tweede bijlage wordt los toegevoegd. Dit is een factsheet met de sport- en beweegdeelname van de Utrechtse bevolking.

1. Multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties en eigenaarschap van gebruikers

Het grootste deel van het gemeentelijk budget voor sport is bestemd voor aanleg, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke sportvelden, accommodaties voor binnensport, atletiekbanen en zwembaden. De gemeente is geen eigenaar (meer) van onder meer tennisbanen, maneges, squashhallen en fitnesscentra. Bij de gemeentelijke binnensportaccommodaties wordt 30 procent van de kosten gedekt door huuropbrengsten; bij de sportparken is dit 10 procent. Bovendien heeft de gemeente met veel veldsportverenigingen in de loop der jaren 'maatwerkafspraken' gemaakt. Hierdoor is de tarievenstructuur weinig transparant. Dit zorgt regelmatig voor onvrede bij de verenigingen.

Een tweede actueel vraagstuk is de bezetting van de gemeentelijke sportaccommodaties. Deze is niet altijd optimaal. Op zondagen bijvoorbeeld blijven veel voetbalvelden onbespeeld. Tegelijkertijd hebben sommige sportverenigingen een wachtlijst voor nieuwe leden. Multifunctioneel gebruik van accommodaties kan een oplossing bieden. De uitdaging is om de beschikbare uren per accommodatie maximaal te vullen met sportactiviteiten. Resterende uren kunnen worden gevuld met andere activiteiten dan sport.

Een derde thema rond de sportaccommodaties is de ontwikkeling naar medebeheer en zelfbeheer. Dit past in de trend dat steeds meer organisaties van bewoners, zoals sportverenigingen, taken van de gemeente willen overnemen, omdat ze vinden dat zij die taken beter of goedkoper kunnen uitvoeren

dan de overheid. Voor de gemeente is dit interessant vanuit het oogpunt van kostenbesparing. Voor sportverenigingen is het interessant omdat zij het gebruik van een accommodatie beter kunnen afstemmen op hun behoefte.

Een vierde onderwerp, dat raakt aan beide vorige thema's, is het gebruik van de accommodaties die in eigendom of zelfbeheer zijn van verenigingen. De kansen op succesvol zelfbeheer stijgen naarmate verenigingen er beter in slagen om hun accommodatie voor meerdere (maatschappelijke) doelen in te zetten. Zij kunnen hun kantine, op tijden dat zij die zelf niet gebruiken, in gebruik geven voor andere sportactiviteiten (loopgroep, fietsclub, bridgeclub), welzijnsactiviteiten, kinderopvang, dagbesteding voor ouderen of mensen met een beperking, en cursussen en trainingen. Hierdoor ontstaat een soort 'buurthuis van de toekomst' zoals ze in Den Haag al gerealiseerd wordt. Van de verenigingen vraagt dit 'ondernemerschap'. Van de gemeente vraagt het, waar nodig, om versoepeling van regels. Denk aan het bestemmingsplan, de omgevingsvergunning, geluidsnormering, de horecavergunning, de regels voor reclame-uitingen en dergelijke.

Wat zijn onze ambities?

Voor deze vier thema's – de tarievenstructuur, de bezetting van gemeentelijke accommodaties (leegstand, wachtlijsten), het 'eigenaarschap' van accommodaties, en multifunctioneel gebruik van verenigingsaccommodaties – hebben we de volgende ambities voor 2016 en volgende jaren.

1. Een nieuwe tarievenstructuur voor de gemeentelijke sportaccommodaties die transparant is en door sportverenigingen als redelijk en billijk wordt ervaren.
2. Meer multifunctioneel gebruik van gemeentelijke accommodaties om de bezetting te optimaliseren, accommodaties betaalbaar te houden en wachtlijsten te verkleinen.
3. Meer zelfbeheer en medebeheer van sportaccommodaties door sportaanbieders.
4. Meer multifunctioneel gebruik van verenigingsaccommodaties (bijv. kantines), dus ook voor andere maatschappelijke activiteiten dan sport.
5. Versterkt (sociaal) ondernemerschap bij de sportverenigingen.

Waar willen we aan werken?

Om deze ambities te realiseren gaan we vanaf 2016 het volgende doen.

1. De gemeente gaat in overleg met de VSU de tarievenstructuur voor alle gemeentelijke sportaccommodaties beter inzichtelijk maken en desgewenst bijstellen.
2. VSU en gemeente maken een 'ontwikkelplan' voor sportverenigingen, dat een route uitzet naar (meer) multifunctioneel gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties. In dit ontwikkelplan komt onder meer te staan welke rol hierin is weggelegd voor de gemeente, de VSU, de verenigingen en de medegebruikers van een accommodatie.
3. Gemeente en VSU stimuleren en begeleiden initiatieven voor zelfbeheer en medebeheer van sportaccommodaties. Op korte termijn gaat het om een experiment met zelfbeheer van een gemeentelijke sporthal door één of enkele vereniging(en); het particulier initiatief *The Sport Box* (de nieuwe *urban* sporthal aan de Nijverheidsweg), en een korfbal- annex onderwijshal aan de Loevenhoutsedijk, die in beheer komt bij korfbalvereniging Synergo.

4. De gemeente stelt een projectleider aan die sportverenigingen gaat stimuleren hun accommodatie voor meer doeleinden (multifunctioneel) in te zetten, en die verenigingsbestuurders coacht bij het ontwikkelen van het hiervoor vereiste ondernemerschap.
5. VSU en gemeente onderzoeken hoe belemmeringen voor multifunctioneel gebruik kunnen worden opgeruimd.
6. De gemeente onderzoekt in samenwerking met verenigingen hoe de rol van 'sociaal beheerder' binnen een multifunctionele accommodatie vorm gegeven kan worden door de gezamenlijke gebruikers, zonder dat hiervoor gemeentelijke subsidie nodig is. Dit wordt meegenomen binnen het reeds lopende onderzoek naar verbetering van de samenwerking binnen MFA's, door de UVO.

Budget

De hiervoor, bij punt 4, genoemde stedelijk projectleider (0,6 fte) kost € 50.000 per jaar, voor een periode van twee tot vier jaar. Hiervoor is vanaf 2016 nieuw budget nodig of een verschuiving binnen de bestaande middelen voor sport.

2. Vitale en maatschappelijk betrokken sportaanbieders

Verenigingen zijn de ruggengraat van de sport. Utrecht telt 330 sportverenigingen. Ongeveer 23 procent van alle Utrechters, van jong tot oud, sport in verenigingsverband. Van alle kinderen tot 12 jaar is liefst 83 procent lid van een sportclub.

In onze stad streven we naar een zo groot mogelijk aantal 'vitale verenigingen'. Een vitale vereniging kenmerkt zich onder andere door goed bestuur, een voldoende aantal vrijwilligers en een gezonde financiële huishouding. De 'verenigingsscan', die periodiek wordt uitgevoerd door de VSU, geeft informatie over de vitaliteit van verenigingen.

Steeds meer verenigingen tonen maatschappelijke betrokkenheid. Dit kan op verschillende manieren:

- Ze bieden sportactiviteiten voor mensen met een beperking. Of ze schakelen via het buurtteam een professional in om (jeugd)leden, die overlast veroorzaken of gepest worden, te begeleiden zodat zij toch binnen de vereniging actief kunnen blijven.
- Ze stellen hun clubhuis, op momenten dat zij dat zelf niet gebruiken, open voor anderen, zoals in het vorige hoofdstuk al aan de orde kwam.
- Ze zoeken samenwerking met organisaties in andere domeinen (gezondheid, welzijn). Ze bieden bijvoorbeeld activiteiten (anders dan sport) aan voor cliënten van een Buurtteam.

Vitaliteit en maatschappelijke betrokkenheid hangen met elkaar samen. Veel sportaanbieders onderkennen dit belang en willen zich er ook op profileren. Een vitale vereniging is eerder gemotiveerd en beter toegerust om maatschappelijke activiteiten op te pakken. Het schema van het Verwey-Jonker Instituut op de volgende pagina laat mooi het verband zien tussen beide aspecten.

Wat zijn onze ambities?

1. Groei van het aantal vitale en maatschappelijk betrokken sportverenigingen; in 2020 biedt 15 procent van de verenigingen aanbod voor kwetsbare burgers (landelijk 10%).
2. Goede samenwerking tussen sportverenigingen, buurtsportcoaches en Buurteams, met als resultaat dat meer kwetsbare Utrechters in verenigingsverband gaan sporten en zo sterker in hun schoenen komen te staan.

Waar willen we aan werken?

1. De VSU continueert de begeleiding van minder vitale sportverenigingen om vitaler te worden. Daarvoor heeft de VSU flexibel inzetbare verenigingsmanagers in dienst die tijdelijk bij verenigingen worden ingezet om bestuurders en vrijwilligers te coachen en zo de vitaliteit van de vereniging te vergroten.
2. Ondersteunen van de sportaanbieders en professionals om de mogelijkheden voor maatschappelijke inzet te verbeteren, uitgaande van hun kernwaarden, identiteit en mogelijkheden.

Budget

Voor Vitaal+ verenigingen en buurtsportclubs is in 2015 en 2016 tijdelijk projectgeld beschikbaar (2 x 37.500 euro) door een herprogrammering van middelen vanuit Amendement 22.

Er is per 2016 behoefte aan een projectleider om samen met de professionals de mogelijkheden voor maatschappelijke inzet bij en door sportaanbieders te realiseren, uitgaande van hun kernwaarden, identiteit en mogelijkheden.

3. Anders georganiseerd sporten

70 procent van alle Utrechters zegt ten minste één keer per maand te sporten; 23 procent is lid van een vereniging. Dit betekent dat veel mensen buiten verenigingsverband meer of minder intensief sporten. Niet iedere sporter wil lid zijn van een vereniging met de verplichtingen die daarbij horen. Veel sporters gaan individueel hardlopen, fietsen, skaten of fitnessen. Anderen sporten 'anders georganiseerd'. Ze volgen bijvoorbeeld een clinic van een aantal weken om te trainen voor een loopevenement, zijn aangesloten bij een buurtloopgroep of fietsgroep, of voetballen op een veldje in de buurt op een afgesproken moment. Dit is een landelijke trend.

Sportverenigingen proberen een deel van de groep 'anders georganiseerde' sporters aan zich te binden door op hen toegespitste vormen van sport aan te bieden. Een overzicht van het Utrechtse sportaanbod, inbegrepen de anders georganiseerde sport, is te vinden op de *sportportal* www.sportstad-utrecht.nl die op 1 februari 2015 online is gegaan. Voor de toekomst willen we beter inzicht krijgen in de behoefte van mensen aan diverse organisatievormen van sport, zodat aanbieders een sportaanbod kunnen ontwikkelen dat beantwoordt aan de behoefte.

Wat is onze ambitie?

- Inzicht in de behoefte van bewoners aan diverse vormen van sport, als fundament voor de ontwikkeling van een passend sportaanbod.

Waar willen we aan werken?

- We laten onderzoek doen naar de omvang van het anders georganiseerd sporten en naar de motieven van Utrechters om te kiezen voor deze manier van sporten. In dit onderzoek kunnen zowel de gemeente als de in Utrecht gevestigde kennisinstituten een rol spelen. De onderzoeksresultaten dienen als input voor het bijstellen van de programmadoelstellingen.

Budget

Voor dit onderzoek is een incidenteel budget nodig van € 25.000 voor een periode van 2 jaar.

4. Sportende jongeren, gezonde jongeren

Van de 11-12 jarige Utrechtse kinderen (groep 7/8) geeft 83 procent aan lid te zijn van een sportclub (vragenlijst Jeugdmonitor). De combinatiefunctionarissen, die actief zijn in onderwijs en sport, hebben een grote bijdrage geleverd aan de toestroom van kinderen naar sportverenigingen, vooral in de krachtwijken. Vanwege dit succes wordt hun inzet in elk geval tot en met 2016 gecontinueerd. Het lidmaatschap van een vereniging staat over het algemeen garant voor een actieve, gezonde leefstijl.

Maar in de groep van 13- tot 20-jarigen neemt het lidmaatschap van een vereniging flink af. Sommige jongeren sporten buiten verenigingsverband. Dit is op zichzelf prima, al is het spijtig voor de verenigingen die leden verliezen. Veel verenigingen accepteren dit niet als gegeven en zien het als een uitdaging om deze trend om te buigen. Niet goed is dat de sportdeelname van jongeren per saldo aanzienlijk lager is dan bij kinderen tot 12 jaar. Daarnaast wordt het percentage kinderen en jongeren met overgewicht als te hoog ervaren, met name in de krachtwijken.

In de sportnota 2011-2016 is geen onderscheid gemaakt tussen jeugd tot 12 jaar en jongeren vanaf 12 jaar. Maar gezien de scherpe daling van het verenigingslidmaatschap en de afname van het sporten, is extra aandacht voor jongeren geboden.

Wat zijn onze ambities?

1. Meer jongeren vanaf 12 jaar (blijven) sporten.
2. We hebben duidelijke doelstellingen en indicatoren voor de sportdeelname van jongeren.
3. Meer jongeren hebben een 'gezonde leefstijl', waarin gezonde voeding samengaat met (meer) sporten en bewegen.

Wat willen we doen?

VSU, Sportraad, Harten voor Sport en Utrechtse kennisinstellingen, waaronder de onderzoeksafdeling van de gemeente gaan gezamenlijk werken aan:

1. Onderzoek dat inzicht biedt in de factoren die leefstijl en sportgedrag van jongeren beïnvloeden.
2. Een plan van aanpak om met sportaanbieders én jongeren sportaanbod op maat te ontwikkelen en te realiseren, en daarbij gebruik te maken van de mogelijkheden bij sportaccommodaties, wijksportruimte (playgrounds) en de openbare ruimte.

Budget

Voor het onderzoek, genoemd bij punt 1, is een incidenteel budget nodig van € 25.000 voor 2 jaar.

5. Studentensport in ontwikkeling

In Utrecht wonen ongeveer 30.000 studenten, bijna 10 procent van de bevolking. Ruim 9.000 studenten sporten bij Studentensportcentrum Olympos of bij een van de studentensportverenigingen. Drie studentensportverenigingen behoren tot de kernsporten¹: Orca en Triton (roeien) en USHC (hockey). Verschillende studentensportverenigingen presteren op landelijk topniveau, zoals RUS (rugby) en voorheen Odysseus (voetbal). Het laagdrempelig sportaanbod voor studenten en de wens van studenten om, als ze in Utrecht komen wonen, een nieuw sociaal netwerk op te bouwen, maken dat

¹ De gemeente heeft vijf sporten als kernsport aangewezen. Dit zijn roeien, hockey, waterpolo, atletiek en wielrennen.

veel studenten na hun middelbare schooltijd blijven sporten. De studentensport stelt studenten ook in staat zich persoonlijk te ontwikkelen door actief te zijn in besturen en commissies. Studentensporters vervullen een ambassadeursfunctie voor de stad door deelname aan studentenkampioenschappen binnen en buiten Nederland onder de vlag van Team Utrecht.

De Utrechtse studentensport ziet zich geconfronteerd met de volgende problemen:

- Studentensportcentrum Olympos draait o.a. door bezuinigingen met structureel verlies en raakt in 2016 door zijn reserves heen. Daardoor gaan de tarieven omhoog en dreigt ledenverlies bij de studentensportverenigingen.
- Door de afbouw van de gemeentelijke subsidie voor sportverenigingen moeten ook de studentensportverenigingen hun kosten voor een groter deel dekken uit andere middelen. Dit betekent hogere contributies voor de sportende studenten.
- Ondanks de gestegen contributies en de hogere prijs voor de studentensportpas is het aantal bij Olympos sportende studenten het afgelopen jaar flink gegroeid. Daardoor zijn de wachtlijsten langer geworden. Hockeyvereniging USHC heeft een wachtlijst van bijna 200 studenten. Ook voetbal, tennis, volleybal en dansen hebben te maken met wachtlijsten. De roeiverenigingen Orca en Triton moeten jaarlijks 500 aspirant-studentenroeiers afwijzen.
- Het roeiwater op het Merwedekanaal is beperkt inzetbaar voor trainingen en wedstrijden. Verdere uitbreiding van de binnenvaart en pleziervaart dreigt het roeien in de verdrukking te brengen.
- De kwaliteit van de natuurgrasvelden en sporthallen van Olympos is onvoldoende. Damesrugbyvereniging RUS moet daarom met regelmaat uitwijken naar Nieuwegein om op topniveau te kunnen spelen.

Wat zijn onze ambities?

1. Een sluitende exploitatie van sportcentrum Olympos.
2. Een roeibaan die (ook) geschikt is voor toproeien.
3. Nauwere samenwerking tussen de studentensport en de samenleving, waarbij we denken aan:
 - het benutten van vrije capaciteit op sportcentrum Olympos (in de weekenden) voor het wegwerken van wachtlijsten bij (burger)sportverenigingen;
 - betere doorstroming van afgestudeerde studentensporters naar burgerverenigingen, zodat de wachtlijsten van de studentenverenigingen kleiner worden;
 - vergroting van de inzet van studentensportvereniging ten behoeve van de samenleving, zoals projecten met kwetsbare jongeren of ouderen.

Wat willen we gaan doen?

1. We werken met betrokken organisaties toe naar een convenant over sportcentrum Olympos, dat de toekomst van het sportcentrum veilig stelt en resulteert in een optimale benutting van de accommodatie. Betrokken partners zijn Universiteit Utrecht, Hogeschool Utrecht, Utrecht Science Park, gemeente Utrecht, Sportraad Utrecht en Olympos zelf.

2. Door optimale benutting van de accommodatie kan sportcentrum Olympos wellicht ook ingezet worden om bij te dragen aan het oplossen van de stedelijke wachtlijstproblematiek hockey (en voetbal).
3. De gemeente onderzoekt in samenwerking met de studentenroeiverenigingen Orca en Triton (en burgervereniging Viking) de mogelijkheden van een topsportroeibaan in Utrecht en de maatregelen die nodig zijn om het Merwedekanaal als roeibaan te behouden.
4. De Studentensportraad stimuleert de doorstroming van afgestudeerde studentensporters en de maatschappelijke inzet van de studentensportverenigingen.

Budget

Sportcentrum Olympos heeft structureel € 250.000 nodig voor een financieel gezonde exploitatie; dit is € 25 per aan Olympos verbonden sportende student.

6. Sporten en bewegen naar vermogen

We willen bereiken dat zoveel mogelijk Utrechters sporten en bewegen, ook mensen voor wie de mogelijkheden om te sporten beperkt zijn, vanwege fysieke, psychische, sociale en/of financiële problemen. De nieuwe rol van de gemeente, per 1 januari 2015, in de ondersteuning en zorg voor kwetsbare bewoners biedt nieuwe kansen voor de inzet van sport in deze ondersteuning. Zo tonen de Buurtteams belangstelling voor sport en bewegen als middel om welzijn en gezondheid van hun cliënten te verbeteren. Ook de eerstelijns gezondheidszorg is overtuigd van het belang van sporten en bewegen. Aandacht is ook nodig voor de ruim 30.000 65-plussers die in de stad wonen. Een groot deel van hen heeft zorg nodig en kampt met eenzaamheid. Veel ouderen bewegen (veel) te weinig, terwijl vast staat dat bewegen zowel hun fysieke als mentale conditie ten goede komt.

De voorwaarden voor sport- en beweegstimulering onder kwetsbare bewoners zijn nog niet optimaal. Ook het sport- en beweegaanbod zelf is voor deze kwetsbare bewoners nog beperkt. Sportverenigingen hebben vaak geen passend aanbod, zijn te duur of hebben onvoldoende vrijwilligers die in staat zijn om deze moeilijke groep te begeleiden. Daarnaast moet de samenwerking tussen de sportprofessionals in de wijken – de buurtsportcoaches en de beweegmakelaars – en de Buurtteams nog verder verstevigd worden.

Wat zijn onze ambities?

1. Een passend sport- en beweegaanbod voor kwetsbare Utrechters (van jong tot oud).

Wat willen we gaan doen?

1. We gaan de samenwerking tussen de partners in buurten en wijken (zoals de Buurtteams, scholen en sociaal makelaars) bij de sportstimulering verbeteren.
De beweegmakelaars en buurtsportcoaches in dienst van Harten voor Sport spelen hierin een centrale rol.

2. VSU begeleidt met het Vitaal+ programma sportverenigingen die een aanbod hebben voor mensen met een beperking; Harten voor Sport ondersteunt buurtsportclubs (verbanden van mensen die op een meer vrijblijvende manier afspraken maken om met elkaar te sporten).
3. Harten voor Sport realiseert een groter laagdrempelig sport- en beweegaanbod door sportaanbieders en ander sportinitiatief samen te brengen, te faciliteren en vindbaar te maken.
4. Harten voor Sport onderzoekt de mogelijkheden om individuele en groepsgerichte (beweeg)coaching te kunnen realiseren als opstap naar regulier sporten en bewegen.
5. Team 'Sport en Samenleving' van de gemeente zoekt binnen de gemeente samenwerking met andere gemeentelijke onderdelen (Werk & Inkomen, Meedoen naar Vermogen, Jeugd, Volksgezondheid) om de mogelijkheden van sport in de ondersteuning van kwetsbare bewoners te verkennen. Denkbaar is dat subsidies uit genoemde domeinen voor sport- en beweegprogramma's, een bijdrage kunnen leveren aan realisatie van beleidsdoelen in deze domeinen.

Budget

Voor Vitaal+ en begeleiding van buurtsportclubs (zie hiervoor bij hoofdstuk 2) is in 2015 en 2016 tijdelijk projectgeld beschikbaar van twee keer € 37.500. De buurtsportverenigingen Zuidwest en Thorbeckepark krijgen subsidie uit de landelijke Sportimpuls.

7. Topsport, talentontwikkeling en evenementen

Topsport heeft niet alleen betekenis op zichzelf. Topsporters fungeren als rolmodel voor jeugdige sporters en stimuleren kinderen, jongeren en volwassenen om zelf te gaan sporten. Topsporters die nationaal en internationaal presteren en topsportevenementen, die in Utrecht worden gehouden, dragen bij aan de bekendheid van de stad, waarvan ook de lokale economie profiteert.

De gemeente ondersteunt topsport, talentontwikkeling en (top)sportevenementen op verschillende manieren. Er zijn, voortvloeiend uit het kernsportbeleid, subsidies beschikbaar voor het in Utrecht gevestigde Nationaal Trainingscentrum Waterpolo en voor twee Regionale Trainingscentra: het RTC roeien en het RTC Basketbal, en er is een intentieverklaring getekend voor een Nationaal Hockey Centrum. De VSU heeft van het NOC*NSF de verantwoordelijkheid gekregen als regionale topsport organisatie (RTO). De gemeente subsidieert de begeleiding van sportief talent, dat uitgevoerd wordt door de VSU. Het gaat om ongeveer 75 talentvolle sporters. Zij krijgen advisering op maat (combineren van sport en studie, (para)medische begeleiding en dergelijke).

In de praktijk blijkt dat wij (in Utrecht) vooral goed zijn in het ondersteunen en begeleiden van jong talent. De mogelijkheden om talent dat doorstoot naar de top te behouden, zijn beperkt, ook door de relatief bescheiden middelen die de stad beschikbaar heeft voor topsport. Vandaar dat Utrecht zich beter kan profileren als talentenstad. Binnen onze mogelijkheden blijven we overigens topsport in de stad faciliteren.

Er zijn redenen om ons topsportbeleid te vernieuwen. De belangrijkste reden is de verandering in het landelijk topsport- en talentenbeleid, waarin sportkoepel NOC*NSF de hoofdrol speelt. NOC*NSF verlegt het accent van individuele begeleiding van sporters naar zogenoemde 'programma-ondersteuning'. Deze ondersteuning is erop gericht het competitieniveau te verhogen. De sportkoepel legt hierbij de focus op die tien sporten waarin Nederland de grootste medaillekansen heeft bij Olympische Spelen en andere grote kampioenschappen. Daarnaast worden de Nationale Trainingscentra (NTC) en de Regionale Talentencentra (RTC) steeds belangrijker als bouwstenen van het topsportklimaat. In Utrecht loopt het zogenoemde kernsportenbeleid na 2015 af, dat voor een periode van vier jaar werd ondersteund met € 25.000. Binnen het kernsportbeleid is een keus gemaakt voor vijf kernsporten: roeien, hockey, waterpolo, atletiek en wielrennen. Kernsportverenigingen krijgen extra ondersteuning mits zij activiteiten ontplooiën om de topsport te bevorderen. Het kernsportbeleid wordt in 2015 geëvalueerd. Daarnaast is besloten tot een structurele bezuiniging op de gemeentelijke middelen voor talentontwikkeling van € 50.000 met ingang van 2017.

De uitvoering van het Utrechtse topsportbeleid (kernsporten en talentontwikkeling) is grotendeels in handen van de VSU. Die onderhoudt een faciliteiten netwerk – van onder andere artsen, paramedische begeleiders en voedingsdeskundigen – voor topsporters en sportief talent. De VSU organiseert ook een op talentontwikkeling gericht onderwijsplatform, waaraan Universiteit Utrecht, Hogeschool Utrecht, ROC Midden-Nederland en de scholen voor voortgezet onderwijs die sport als specialisme hebben (Leidsche Rijn College en Via Nova), meedoen. Topsportverenigingen worden gestimuleerd om samen te werken. Een mooi voorbeeld is de Topsportcorridor Utrecht Oost, een initiatief van een aantal topsportverenigingen aan de oostkant van de stad waaronder UZSC (waterpolo, Kampong (hockey), Hellas (atletiek) en FC Utrecht. Deze verenigingen wisselen kennis uit, delen trainingsfaciliteiten en werken samen in de medische begeleiding van hun sporters. Universiteit Utrecht, Hogeschool Utrecht en Utrecht Science Park doen ook mee aan deze samenwerking.

In de evenementensfeer weet Utrecht zich regelmatig te profileren. Naast de echte Utrechtse evenementen zoals de USP marathon profileert Utrecht zich internationaal o.a. met het EYOF in 2013, de Grand Départ van de Tour de France 2015 en Europees Kampioenschap vrouwenvoetbal in 2017. De Utrechtse verenigingen vragen om meer grote sportevenementen. Om topsport als vliegwiel in te zetten voor breedtesport is het belangrijk dat er naast het topsportgedeelte tegelijkertijd aanbod is voor breedtesporters. Utrecht heeft veel potentie, ook dankzij het bedrijfsleven. Het Business Peloton Utrecht heeft een grote rol gespeeld in de campagne voor de Tourstart en maakt zich op om ook de Vuelta naar Utrecht te halen.

Wat zijn onze ambities?

1. Een nieuw topsportbeleid voor de jaren 2016–2020 met eigen Utrechtse keuzes, waar mogelijk aansluitend bij het vernieuwde topsportbeleid van NOC*NSF.
2. Meer grote sportevenementen in de stad (denk aan NK's, EK's en WK's) met veel *side events* op een fundament van nieuwe financiële modellen.

Wat willen we gaan doen?

1. We ronden van de lopende evaluatie van het huidige kernsportbeleid af.
2. Op basis van die evaluatie starten we gesprekken over een nieuw topsportbeleid 2016–2020 waarin in elk geval de volgende aspecten en vragen aan de orde komen:
 - a. het vernieuwde landelijke topsportbeleid;
 - b. de vraag of een tweede NTC in Utrecht gewenst is;
 - c. de vraag of we gaan voor meer RTC's;
 - d. de vraag of we het topsportbeleid willen continueren op kernsporten en zo ja, hoe;
 - e. uitbreiding van samenwerkingsvormen à la de Topsportcorridor;
 - f. de rol van sportverenigingen in het signaleren, begeleiden en laten doorstromen van talent;
 - g. de rolmodel-functie van topsporters;
 - h. de samenwerking tussen de sport, het bedrijfsleven, het onderwijs en de gemeente;
 - i. de betrokkenheid van de regio in het Utrechtse topsportbeleid.
3. We formeren een denktank die zich buigt over evenementen en tenminste de volgende vragen aan de orde stelt:
 - a. Welke soorten sportevenementen willen we in Utrecht faciliteren of naar Utrecht halen?
 - b. Welke evenementen zijn haalbaar gezien de (internationale) reputatie van de stad en de financiële ruimte?
 - c. Hoe kan de samenwerking tussen de sport, het bedrijfsleven, het onderwijs en de gemeente versterkt worden?
 - d. Hoe kunnen we ons (nog) beter onderscheiden met *side events* bij grote evenementen?

Budget

- Een eventueel tweede NTC vereist extra middelen. Ter vergelijking: voor het NTC Waterpolo wordt jaarlijks € 50.000 bijgedragen uit gemeentelijke middelen.
- Het opzetten en ondersteunen van nieuwe RTC's moet per situatie bekeken worden. Per RTC is een budget van max. € 10.000 nodig.
- Een keuze voor leefstijladvisering en studie-coaching voor jong talent bij verenigingen, RTC's en onderwijsinstellingen vraagt om een budget van € 80.000.
- Voor een meer ambitieus evenementenbeleid, dat het naar Utrecht halen van meer internationale sportevenementen mogelijk maakt, zou een verdubbeling van het huidige budget (€ 200.000) wenselijk zijn.

8. Sporten en bewegen in de openbare ruimte

De openbare ruimte wordt intensief gebruikt voor sport en bewegen, vooral door individuele of 'anders georganiseerde' sporters. Volgens de rapportage Sport 2014 van het Sociaal en Cultureel Planbureau maakt 41 procent van de sporters gebruik van de openbare ruimte om te sporten. In Utrecht zijn we steeds meer werk gaan maken van een multifunctionele inrichting van de openbare ruimte, met aandacht voor recreatie en activiteiten die goed zijn voor de gezondheid. Een mooi voorbeeld is de

Scheg Playground in Leidsche Rijn, die bestaat uit een multifunctioneel sportveld en buiten fitness toestellen, die iedereen vrij kan gebruiken. Andere voorbeelden zijn het Lint in Leidsche Rijn, de BMX-baan in het Noorderpark, de Merwedekanaalroute en 'beweegtuinten' voor ouderen. Naast de parken, groenstroken, plantsoenen, Cruyff courts en Krajicek playgrounds zijn ook de waterwegen van belang voor sport en bewegen. Bij mooi weer zien we mensen waterfietsen en kanoën in de grachten. Het Merwedekanaal wordt intensief gebruikt door de drie Utrechtse roeiverenigingen. Het probleem van de grote drukte op het Merwedekanaal is ook in hoofdstuk 5 over de studentensport al aan de orde gesteld. Utrechtse toproeiers moeten nu uitwijken naar de Amsterdamse Bosbaan om intensief te kunnen trainen.

De ambtelijke samenwerking rond sporten en bewegen in de openbare ruimte is goed. De afdelingen Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling (REO) en Openbare Ruimte en Groen hebben oog voor sporten en bewegen bij de inrichting van de openbare ruimte. Milieu en Mobiliteit stimuleert fietsen en lopen en creëert voorwaarden waardoor meer mensen de auto laten staan ten gunste van de fiets. Volksgezondheid stimuleert een gezonde leefstijl onder andere door te adviseren over een beweegvriendelijke omgeving.

Wat zijn onze ambities?

1. Een openbare ruimte die optimaal uitnodigt tot sporten en bewegen en die ook faciliteiten biedt aan mensen die 'ongebonden' in de open lucht willen bewegen.

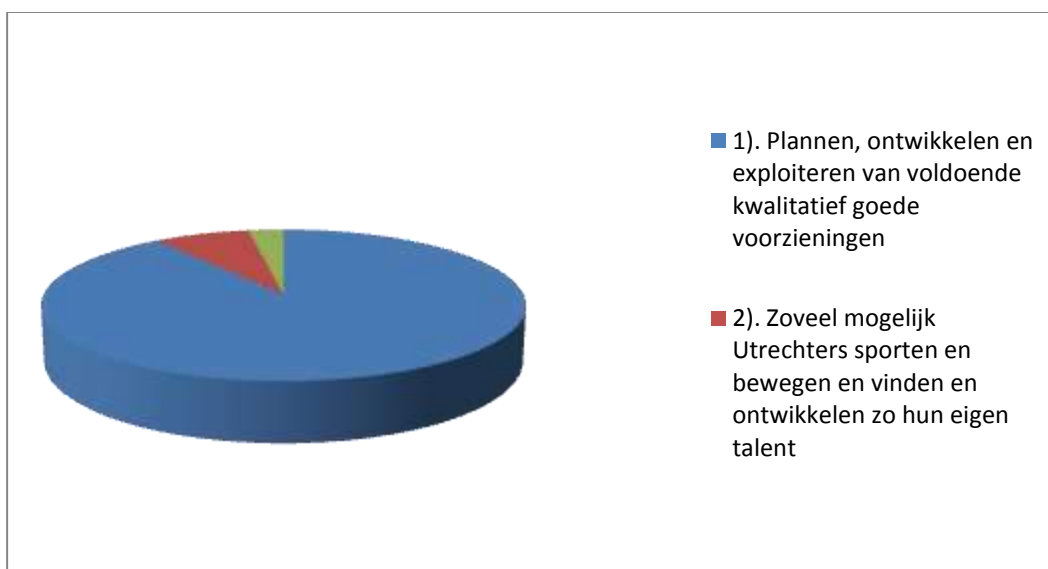
Wat willen we gaan doen?

1. Team Sport en Samenleving van de gemeente houdt vanuit de optiek van sporten en bewegen de vinger aan de pols bij nieuwe inrichtingsplannen voor de openbare ruimte.
2. We blijven stimuleren dat sportaanbieders sportactiviteiten aanbieden voor buurt- en wijk o.a. in de openbare ruimte;
3. De gemeente onderzoekt in samenwerking met de roeiverenigingen Orca, Triton en Viking de mogelijkheden van een (topsport)roeibaan in Utrecht en de maatregelen die nodig zijn om het Merwedekanaal als roeibaan te behouden.

Programmabegroting Sport, 'In Utrecht staat jouw talent centraal'

Programmadoelstellingen:

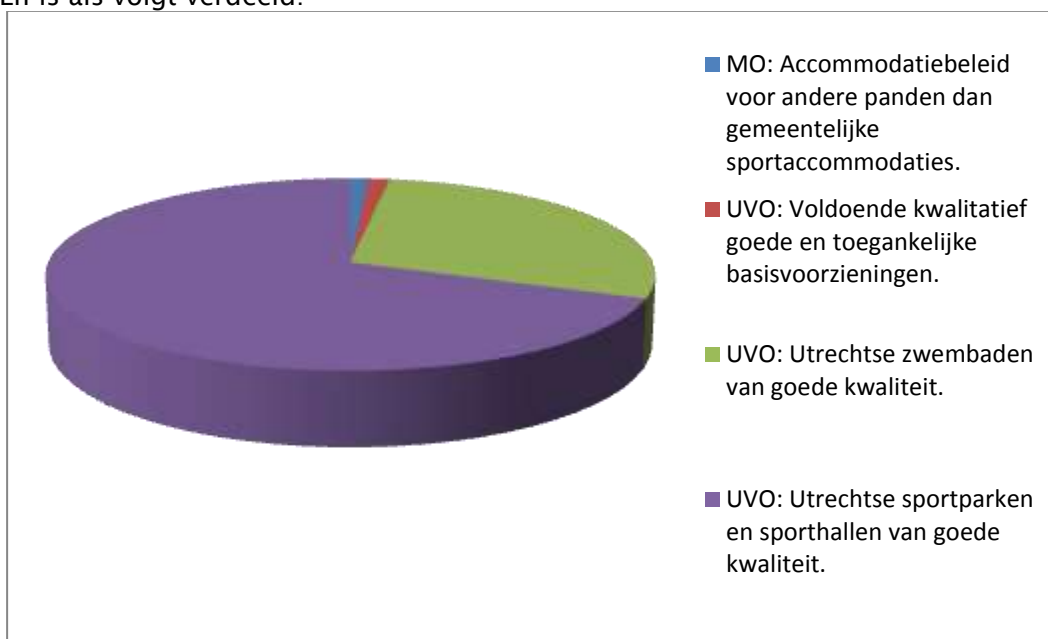
	kosten	%
1. Plannen, ontwikkelen en exploiteren van voldoende kwalitatief goede voorzieningen	30.575.000	90
2. Zoveel mogelijk Utrechters sporten en bewegen en vinden en ontwikkelen zo hun eigen talent	2.304.000	7
3. Utrecht is een aantrekkelijke stad voor topsport, topsporters en topsporttalenten	903.000	3
	€ 33.782.000	

Voorzieningen/Accommodaties:

Het budget dat beschikbaar is voor accommodaties/voorzieningen draagt bij aan de doelstelling:

1). *Plannen, ontwikkelen en exploiteren van voldoende kwalitatief goede voorzieningen*
En is als volgt verdeeld:

Sportstimulering en Topsport/talentontwikkeling:

Het budget dat beschikbaar is voor het sportbeleid draagt bij aan de doelstellingen:

2). *Zoveel mogelijk Utrechters sporten en bewegen en vinden en ontwikkelen zo hun eigen talent*

3). *Utrecht is een aantrekkelijke stad voor topsport, topsporters en topsporttalenten*

En is als volgt verdeeld:

